

Évközi 21. vasárnap

Róm 11,33-36

„Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának”

³³Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának! Mily kifürkészhetetlenek szándékai, mily megfoghatatlanok útjai! ³⁴Vajon ki látta az Úr gondolatait, s tanácsot ki adott neki? Ki kölcsönzött neki, ³⁵hogyan visszakövetelhetné tőle? ³⁶Minden belőle, általa és érte van. Dicsőség neki mindörökké! Amen.

Pál a gondviselő Isten előrelátást dicséri, aki a pogányok és a zsidók együttműködését valósítja meg a keresztény egyházon belül. A szakasz szövege Izajás könyvének azon részéből való, amely a babiloni fogságban született (40,13). Vagyis olyan szöveg, amely az elnyomatásban élő prófétái iskolától származik, akik a nyomorúságuk ellenére dicsőítik Istent. A másik forrásul használt szöveg Jób könyvéből való, talán a Jób 41,3 görög szövegét követi Pál. A két szöveget az azonos élethelyzet rokonítja, ugyanis Jób is a szenvedései közben fogalmazza meg Isten dicséretét. Ez a himnusz, görögül doxológia nagy rokonságot mutat a hellenista zsinagóga himnuszaival. Számos esetben a zsidókeresztény közösségek átvették ezeket és Jézusra alkalmazták. Akad olyan szövegmagyarázó is, aki Marcus Aurelius sztoikus filozófiát követő császár elmékedéseiben talál párhuzamot. „Minden, ami illik hozzád ó kozmosz, nekem is jó. Nem jön korán és nem jön későn, az mind időben érkezik.” Bár az említett császár később élt (Kr. u. 121–180), de többen megjegyzik, hogy a fenti szöveg tipikus sztoikus hitvallási formula, amelyet régi Ízisz-himnuszokból vett és parafrázált a pogány szerző. Mindez azt mutatja, hogy a sokat utazó és sokat vitatkozó Pál olyan formulát talált az Isten dicsőítésre, amely egyaránt megfelelt a zsidóknak és a pogányoknak is.

Pál leveleiben nagyon sok a vita. Számos esetben igen kemény és ellenfeleket gyalázó vitákat is rögzítenek. De időről időre eljutnak az imádsághoz és az Isten dicsőítéséhez. Nagyon jól tudta, van helye a vitának és szükséges bizonyos hibás nézeteket korrigálni, de az eredeti missziós célja, zsidókat és pogányokat egyformán Isten tiszteletére és imádságra tanítani. Számos esetben idéz az ősegyház liturgikus himnuszaiból, és feltehetően a levelekben rögzített himnikus szakaszokat elsőként kezdték használni a liturgiában, a közösség lelki egységének kifejezésére. Pál ebben a műfajban is úttörő volt. A keresztény egyházban átvették

a zsidó liturgiából a zsoltárokat, de nem írtak újabbakat, hanem keresztény himnusszá költötték át. A funkciójuk az, hogy szépségükön keresztül nemcsak az értelmet, hanem az érzelmeket is megragadják. Nem véletlenül lettek a korintusi levélben található szeretethimnusz (1Kor 13) és a filippi (2,5-11) és kolosszei (1,15-20) levélben található Krisztus-himnusz a keresztény olvasók kedvencei. A közösségnek ugyanis a legértékesebb megnyilvánulása a közös ima, amikor a viták után mindannyian közösen Istenhez fordulnak. A teológiai viták akkor hasznosak, ha mindig imához vezetnek. A filozófiai és teológiai fejtegetések akkor érik el céljukat, ha felkeltik bennünk az ima, vagyis Isten dicsőítése utáni vágyat. Pál a legnehezebb élethelyzeteiben is képes volt dicsőítő imával fordulni az Istenhez, ezzel is példát adva az utókorak.